گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۴۵۸۶۰۶
یکشنبه ۶ آذر ۱۴۰۱ ۱۵:۰۶

رئیس مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس:

هوشمند سازی مبارزه با پولشویی در بازار سرمایه

ابوالقاسم فرجی‌نیا با تشریح اقدامات این مرکز در حوزه مقررات‌گذاری و نظارت هوشمند گفت: درصدد تشکیل واحدی به نام اداره نظارت هوشمند در این مرکز هستیم. این اداره، وظیفه طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌هایی را عهده‌دار است که نظارت هوشمند و مکانیزه بر اجرای مقررات مبارزه با پولشویی را امکان‌پذیر می‌کند. در یکی از این سامانه‌ها اطلاعات پایه مشتریان، سطح ریسک و میزان فعالیت آنها ثبت می‌شود که براساس این اطلاعات، معاملات مشتریان به صورت هوشمند رصد خواهد شد. اکنون، سند نیازمندی سامانه‌های مورد نیاز در این مرکز در حال تهیه است که پس از تکمیل به واحد فناوری اطلاعات جهت پیاده-سازی و طراحی سامانه ارسال خواهد شد.

به گزارش خبرنگاران گروه بورس، بانک و بیمه گزارش خبر، رئیس مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس و اوراق بهادار در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه (سنا)با اشاره به مطالبات مرکز اطلاعات مالی (FIU) به عنوان نهاد بالادستی مرکز مبارزه با پولشویی از این مرکز، اظهار کرد: برای سروسامان دادن به تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم و آیین‌نامه مربوط به آن، ابتدا این تکالیف دسته‌بندی شدند و با توجه به اولویت‌بندی‌های حوزه مقررات‌گذاری، نخست تدوین مقررات جدید مبارزه با پولشویی براساس قانون و آیین‌نامه جدید انجام شد تا مقررات مبارزه با پولشویی در بازار سرمایه متناسب با قانون و آیین نامه جدید و منطبق با استانداردهای بین‌المللی ارتقا داده شود.

ابوالقاسم فرجی‌نیا ادامه داد: پیش‌تر از این، ۶ دستورالعمل در ارتباط با مبارزه با پولشویی در حوزه بازار سرمایه وجود داشت که تاریخ تصویب آنها مربوط به سال ۹۰ می‌شد؛ بنابراین، لازم بود دستورالعمل‌های مذکور، با تدوین دستورالعمل جدید اجرایی آیین‌نامه و قانون مبارزه با پولشویی (که در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ تصویب شده‌اند) به‌روز شود. اکنون این دستورالعمل تهیه شده و در کمیته تدوین مقررات است و پس از تایید این کمیته نخست به هیات مدیره سازمان بورس و سپس به شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم ارسال و پس از تصویب آن مرجع، به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول بازار سرمایه ابلاغ می‌شود.

او با بیان اینکه بیش از ۷۰۰ نهاد مالی تحت نظارت سازمان بورس قرار دارند که به عنوان شخص مشمول در قانون مبارزه با پولشویی از آنها نام برده شده است، گفت: سازمان بورس در عین اینکه به عنوان متولی نظارت بر این اشخاص مشمول در این قانون محسوب می‌شود، با توجه به نوع وظایف و اقدامات واحدهای داخل سازمان همچون معاونت‌های نظارت بر نهادهای مالی و ناشران که اختیار و وظیفه صدور مجوز انواع نهادهای مالی و انتشار اوراق بهادار را دارند، شخص مشمول نیز به‌شمار می‌رود.

این مقام مسئول در سازمان بورس با اشاره به دستورالعمل دیگری به نام دستورالعمل حدود و چگونگی ارائه غیرحضوری خدمات پایه به ارباب رجوع در بازار سرمایه که پیش‌نویس آن طی مدت اخیر توسط مرکز مبارزه با پولشویی تدوین شده، اذعان کرد: با شیوع همه‌گیری کرونا، براساس مصوبه سازمان برخی از خدمات همانند سجامی شدن و دریافت کد معاملاتی به صورت غیرحضوری درآمد. در حال حاضر با کمرنگ شدن همه‌گیری کرونا، و تکلیف مقرر آیین‌نامه اجرایی ضرورت داشت چهارچوب و الزامات مد نظر در خصوص خدمات غیرحضوری منطبق با قانون و آیین‌نامه تدوین شود.

او ادامه داد: پیش‌نویس دستورالعمل حدود و چگونگی ارائه غیرحضوری به ارباب رجوع در بازار سرمایه اکنون تهیه و در کمیته تدوین سازمان بورس نیز نهایی شده و در صف نوبت تصویب هیات مدیره سازمان به‌سر می‌برد که پس از تصویب به شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم ارسال و پس از تصویب در شورای مزبور به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول بازار سرمایه ابلاغ خواهد شد.

فرجی‌نیا با بیان اینکه احصاء خدماتی که در بازار سرمایه توسط سازمان بورس، ارکان و نهادهای مالی به ارباب رجوع ارائه می‌شود، از جمله مواردی بود که در آیین‌نامه برای این مرکز تکلیف شده و مرکز اطلاعات مالی و نهادهای ذیربط از مرکز مبارزه با پولشویی سازمان مطالبه می‌کردند، عنوان کرد: برای این اقدام، نخست تمامی خدمات قابل ارائه، با تعامل با ارکان و نهادهای مالی احصا شدند و سپس خدمات پایه و خدمات غیرپایه براساس تعریف قانون، تفکیک و در مرحله بعد، این خدمات براساس سطح ریسک طبقه‌بندی شده و به مرکز اطلاعات مالی نیز ارسال شده است که پس از تایید، مبنای تصمیمات و اقدامات بعدی در حوزه شناسایی ارباب رجوع و مبارزه با پولشویی قرار خواهد گرفت.

او احصاء شاخص‌های معاملات مشکوک را از دیگر اقدامات مرکز مبارزه با پولشویی در حوزه مقررات‌گذاری برشمرد و افزود: در این خصوص، لازم بود الگوهای تراکنش‌های غیرمعمول و غیرمتعارف استخراج و پس از ارسال به مرکز اطلاعات مالی و تایید در کارگروه مربوطه، از آنها به عنوان الگو و مبنای استخراج و گزارش دهی معاملات مشکوک استفاده شود.

رئیس مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس با بیان اینکه چه نوع مدرک شناسایی از سوی سرمایه‌گذاران خارجی قابل قبول است، برای اشخاص مشمول بازار سرمایه همواره مورد ابهام بوده، تشریح کرد: در پی این ابهام، و با توجه به پیگیری‌های صورت گرفته و ابلاغیه مرکز اطلاعات مالی در حال حاضر این ابهام رفع شده و مدارک قابل قبول برای شناسایی و ارائه خدمت به اشخاص خارجی تعیین و به اشخاص مشمول بازار سرمایه ابلاغ شده است.

اقدامات مرکز مبارزه با پولشویی در حوزه نظارت هوشمند

این مقام مسئول در سازمان بورس با اشاره به اینکه درصدد تشکیل واحدی به نام اداره نظارت هوشمند در این مرکز هستیم، گفت: این اداره، وظیفه طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌هایی را عهده‌دار است که نظارت هوشمند و مکانیزه بر اجرای مقررات مبارزه با پولشویی را امکان‌پذیر می‌کند. البته پس از پیاده‌سازی و استقرار سامانه، راهبری و کنترل مکانیزه و هوشمند اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و کشف و گزارش‌دهی عملیات مشکوک نیز در این واحد صورت خواهد گرفت. اکنون، سند نیازمندی سامانه‌های مورد نیاز در این مرکز در حال تهیه است که پس از تکمیل به واحد فناوری اطلاعات جهت پیاده‌سازی و طراحی سامانه ارسال خواهد شد.

فرجی‌نیا سامانه پروفایل مشتریان و نظارت بر معاملات آنها در حوزه مبارزه با پولشویی را سامانه‌ای جامع و کامل و به عنوان یکی از سامانه‌های در دست طراحی و اجرا برشمرد و ابراز کرد: در این سامانه اطلاعات پایه مشتریان، سطح ریسک و میزان فعالیت آنها ثبت می‌شود که براساس این اطلاعات، معاملات مشتریان به صورت هوشمند رصد خواهد شد و چنانچه میزان معاملات وی از سطح تعریف شده برای او بالاتر رود، یا بر اساس شاخص‌های تعریف شده، تراکنش‌ها غیر معمول و غیر متعارف داشته باشد، هشدارهای لازم به اداره نظارت هوشمند به منظور انجام اقدامات بعدی فرستاده خواهد شد.

به گفته رئیس مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس، سامانه گزارش عملیات مشکوک، سامانه دیگری است که مورد مطالبه مرکز اطلاعات مالی بوده و در شرف طراحی است؛ از طریق این سامانه، گزارش‌های واصله از واحدهای درون سازمانی یا اشخاص مشمول بازار سرمایه در خصوص عملیات و معاملات مشکوک، ثبت و بررسی و پیگیری می‌شوند.

او تایید صلاحت تمامی مسئولین مبارزه با پولشویی در اشخاص مشمول بازار سرمایه را از دیگر اقدامات در دست مرکز مبارزه با پولشویی سازمان برشمرد و تصریح کرد: در این خصوص نخست فرآیند و رویه و فرم‌های مربوط به تایید صلاحیت تخصصی اشخاص متقاضی، طراحی و سپس به نهادهای مالی و ارکان ارسال شد تا پس از تکمیل به همراه مدارک خواسته شده به مرکز بازگردانند.

فرجی‌نیا بررسی فرم‌ها و مدارک و مستندات دریافت شده و ارزیابی متقاضیان را مرحله دوم خواند و ادامه داد: در این مرحله به مدارک و مستندات دریافت شده بر اساس سوابق علمی، آموزشی، اجرایی و تجربی امتیاز داده می‌شود. در مرحله سوم، از این نمایندگان برای مصاحبه تخصصی که در کمیته‌ای با حضور نمایندگان مرکز اطلاعات مالی انجام می‌شود، دعوت به عمل می‌آید. تاکنون نزدیک به ۴۰ نماینده برای مصاحبه به سازمان بورس دعوت شده‌اند که در فرایند مصاحبه، برخی تایید و برخی دیگر رد شده‌اند. پس از تایید صلاحیت تخصصی، اقدامات لازم برای اخذ تاییدیه های امنیتی و عمومی از مراجع ذیصلاح صورت می‌گیرد که پس از تایید آن مراجع، این افراد به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی آن نهاد مالی معرفی و منصوب خواهند شد.

به گفته این مقام ارشد در سازمان بورس، مرکز مالی ایران با مجوز سازمان بورس دوره‌های کاربردی و عملیاتی مبارزه با پولشویی را برای افرادی که تمایل دارند دانش خود را در این حوزه افزایش دهند یا به‌روز کنند، برگزار می‌کند که متقاضیان پس از شرکت و اتمام دوره، مدرک این دوره را نیز دریافت خواهند کرد.

او با اشاره به برخی از مصوبات قانونی مبنی بر لزوم استعلام از این مرکز پیش از ارایه خدمت توسط واحدهای داخل سازمان و ارکان اظهار کرد: اشخاصی که قصد گرفتن هر نوع مجوزی از سازمان بورس را دارند، باید استعلام آن شخص حقیقی یا حقوقی از نظر رعایت مقررات مبارزه با پولشویی از مرکز مبارزه با پولشویی اخذ شود. براین اساس، تا اکنون ۹۶۷ مورد استعلام برای مجوزهای مختلف بررسی و پاسخ داده شده‌اند. فرایند استعلام، فرایندی زمان‌بر است و در مواردی نیاز به مکاتبات با نهادهای بالادستی و نهادهای خارج از سازمان دارد تا تاییدیه‌های لازم اخذ شود.

رئیس مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس با اشاره به الزام مسدود کردن کدهای معاملاتی متوفیان بازار سرمایه اذعان کرد: طبیعی است که براساس قانون باید کد معاملاتی متوفیانی که در بازار سرمایه مشغول به فعالیت بوده‌اند، مسدود شود. در مواردی، برخی از این افراد از کارگزاری خود اعتبار گرفته بودند و با متوقف شدن کد، امکان تسویه اعتبار پرداخت شده به شخص متوفی، توسط کارگزاری ممکن نبود که در راستای حل این مشکل، با همکاری و هماهنگی شرکت سپردهگذاری مرکزی اوراق بهادار راهکاری برای این موضوع اندیشیده شد تا کارگزاری‌ها بتوانند اعتبارات خود را تسویه کنند.

این مدیر ارشد سازمان بورس، تشکیل کارگروه تخصصی ارزیابی آسیب‌پذیری بازار سرمایه را از جمله اقدامات بسیار مهم و ضروری دیگر مرکز مبارزه با پولشویی برشمرد و افزود: از آنجا که طبق آیین‌نامه اجرایی لازم است سند ملی ریسک تدوین شود، این سند متشکل از نتایج و خروجی کارگروه های تخصصی ارزیابی دستگاه‌های کشور است که باید به صورت تخصصی در کارگروه‌های مربوطه و توسط هر حوزه از جمله بازار سرمایه و با مسئولیت و دبیری متولی نظارت آن حوزه که در بازار سرمایه سازمان بورس است، موارد مد نظر در آیین نامه و توصیه‌های بین المللی شناسایی شده و متناسب با آنها برنامه‌های اقدام مناسب جهت رفع و پیگیری اجرایی شدن برنامه‌های اقدام، صورت گیرد.

فرجی‌نیا با بیان اینکه برگزاری کارگروه تخصصی ارزیابی آسیب‌پذیری بازار سرمایه، استخراج نتایج حاصله از کارگروه و تدوین سند مربوط به این حوزه، یک تکلیف بسیار سنگین و نفسگیری بود، خاطرنشان کرد: به حول و قوه الهی، همراهی و همدلی ریاست سازمان و همکاری واحدهای ذیربط در سازمان و ارکان و نهادهای مالی، برگزاری این کارگروه که پیش‌بینی می‌شد حداقل یکسال به طول انجامد، در مدت زمان کمتر از ۵ ماه انجام و نتایج مورد نظر استخراج شد.

او همچنین ابراز امیدواری کرد: با تقویت ساختار سازمانی و نیروی انسانی مورد نیاز مرکز مبارزه با پولشویی سازمان بورس و اوراق بهادار، برنامه‌های احصا شده در کارگروه اشاره شده با سرعت بیشتری پیاده سازی و اجرا شود و در پیشگیری از وقوع تخلفات و جرایم حوزه پولشویی و تامین مالی تروریسم و رعایت مقررات این حوزه، تاثیر بسزایی داشته باشد.